

Sygn. akt I C 552/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Toruń, 27 listopada 2017r.

Sąd Okręgowy w Toruniu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Elżbieta Stępniewicz

Protokolant: sek. sąd. Katarzyna Domanowska

po rozpoznaniu na rozprawie 13 listopada 2017r.

sprawy z powództwa K. S.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę, ustalenie i rentę

1. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej

w W. na rzecz powoda K. S. kwotę 200.000 (dwieście tysięcy) zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwoty 30.000,00 zł od 18 marca 2016r. do dnia zapłaty, a od kwoty 170.000,00(sto siedemdziesiąt tysięcy) zł od 20 września 2016r. do dnia zapłaty;

2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1100,00(tysiąc sto) zł miesięcznie tytułem renty płatnej do 10-tego każdego miesiąca poczynając od uprawomocnienia się wyroku z ustawowymi odsetkami za opóźnienie do dnia zapłaty;

3. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 917,40(dziewięćset siedemnaście złotych czterdzieści groszy) zł tytułem wyrównania renty z tytułu zwiększonych potrzeb za okres od marca 2016 r. do listopada 2017 r., z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 11 marca 2016 r. do dnia zapłaty;

4. ustala, że pozwany będzie ponosił w zakresie roszczeń o dalsze zadośćuczynienie, odszkodowanie i rentę odpowiedzialność na przyszłość za skutki wypadku, któremu uległ powód 9 lipca 2014 r.

5. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

6. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 22270,70 (dwadzieścia dwa tysiące dwieście siedemdziesiąt złotych siedemdziesiąt groszy) zł tytułem zwrotu części kosztów procesu;

7. nakazuje pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa (Kasy Sądu Okręgowego

w T.) kwotę 137,10 (sto trzydzieści siedem złotych dziesięć groszy)zł tytułem części nieuiszczonych kosztów sądowych;

8. nakazuje pobrać od powoda z zasądzonych w punkcie trzy wyroku roszczenia na rzecz Skarbu Państwa (Kasy Sądu Okręgowego w T.) kwotę 24,18 (dwadzieścia cztery złote osiemnaście groszy) zł tytułem części nieuiszczonych kosztów sądowych.

UZASADNIENIE

Pozwem, który do tutejszego Sądu wpłynął 18 marca 2016r. (data nadania w urzędzie pocztowym), powód K. S. domagał się zasądzenia od pozwanej – (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.:

- kwoty 200.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, na podstawie art. 445 § 1 kc, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;
- renty tytułem zmniejszonych widoków powodzenia na przyszłość oraz utraty zdolności do pracy w wysokości 1.411,98 zł, płatnej miesięcznie z góry do dnia dziesiątego każdego miesiąca, z wyrównaniem od miesiąca października 2015 r. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat;
- renty tytułem zwiększonych potrzeb w wysokości 2.800 zł płatnej miesięcznie z góry do dnia dziesiątego każdego miesiąca, począwszy od miesiąca marca 2016 r. wraz

z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat;

- kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego;

oraz ustalenia odpowiedzialności na przyszłość strony pozwanej wobec powoda za skutki wypadku z 9 lipca 2014 r.

W uzasadnieniu wytoczonego powództwa wskazał, że 9 lipca 2014r. uległ wypadkowi, którego sprawcą była osoba objęta ubezpieczeniem od odpowiedzialności cywilnej w pozwanym (...) S.A. Strona powodowa podniosła, że kwota zadośćuczynienia której żąda –łącznie 350 tys. zł, związana jest z ogromną krzywdą, jakiej doznał w wyniku wypadku. Składa się na nią między innymi ciężkie, trwałe uszkodzenie ciała i rozstrój zdrowia jakiego doznał w wieku zaledwie 17 lat. Poza tym całkowita zmiana stylu życia, konieczność stałego leczenia i rehabilitacji, konieczność znoszenia ciężkiej niepełnosprawności, skutkującej koniecznością opieki osób trzecich, pozbawienie możliwości realizowania planów życiowych, zarówno zawodowych, jak i związanych z życiem prywatnym. Powód wskazał, że bezpośrednio z miejsca zdarzenia, został przetransportowany drogą lotniczą w stanie ciężkim na Szpitalny Oddział Ratunkowy Szpitala (...) w K., gdzie rozpoznano krwiak śródczaszkowy i po wstępnym zaopatrzeniu przekazano go na blok operacyjny. Przy przyjęciu był nieprzytomny, zaintubowany i sztucznie wentylowany, bez kontaktu z otoczeniem. Następnie został przewieziony na Oddział (...), gdzie rozpoznano: złamanie kości czołowej, skroniowej i ciemieniowej lewej z rozerwaniem opony twardej i wielomiejscowym uszkodzeniem mózgu; krwiak śródmiąższowy płata skroniowego lewego; otwartą ranę powłok głowy; urazowy obrzęk mózgu. Przebywał w szpitalu do 31 sierpnia 2014r. Następnie kontynuował leczenie w Poradni (...) Szpitala (...) w B., Poradni (...) w C., Poradni (...) Ogólnej oraz u lekarza psychiatry. Ponadto dwukrotnie przebywał również w szpitalu – na skutek doznanego ataku padaczki oraz celem leczenia operacyjnego z powodu ubytku kości czaszki.

Przed wypadkiem był osobą zdrową i sprawną. Uczęszczał do Liceum Ogólnokształcącego o profilu humanistycznym, był bardzo ambitny, chciał iść na studia. Obecnie jest osobą niepełnosprawną w stopniu znacznym, z następstwami ciężkiego urazu czaszkowo-mózgowego jak padaczka pourazowa, encefalopatia pourazowa, organiczne zaburzenia osobowości, apatia. Ponadto na twarzy pozostały widoczne szpecące blizny, będące defektem o charakterze estetycznym. K. S. podkreślił także, że doznał obrażeń w wieku 17 lat, a więc w okresie, kiedy znajdował się w pełni sił witalnych.

W odniesieniu do żądania zasądzenia renty z tytułu niezdolności do pracy, zmniejszenia się widoków na przyszłość i zwiększonych potrzeb, powód wskazał, że orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS z 24 września 2015 r. został uznany za całkowicie niezdolnego do pracy. Obecnie pensja minimalna wynosi 1850 zł brutto, czyli 1355 zł netto miesięcznie. Gdyby nie wypadek, powód mógłby osiągać wynagrodzenie we wskazanej wysokości. Ponadto, biorąc pod uwagę jego ambicje i plany życiowe, wskazać należy, że mógłby osiągać dochód w granicach średniego przeciętnego wynagrodzenia (2.950 zł netto). Wobec tego, że powód otrzymuje rentę socjalną z ZUS w wysokości 643, 02 zł, żąda kwoty (...),98 z tytułu renty (1355 zł + 700 zł = 2055 zł; 2055 zł – 643,02 = 1.411,98 zł). Strona powodowa wskazała,

że domaga się tego świadczenia od października 2015 r., bowiem w tym miesiącu ZUS ustalił wobec niego prawo do renty socjalnej.

W odniesieniu do żądania renty z tytułu zwiększonych potrzeb powód wskazał, że wymaga on opieki ze strony osób trzecich, przez 8 godzin dziennie, co daje miesięczną kwotę 2.400 zł (8 godzin x 30 dni x 10 zł).

Powód żądał także ustalenia odpowiedzialności pozwanej na przyszłość z uwagi na istnienie dużego prawdopodobieństwa pogorszenia się jego stanu zdrowia.

Strona pozwana wniosła odpowiedź na pozew, w której domagała się oddalenia powództwa w całości oraz zasądzenia od powoda na swoją rzecz kosztów postępowania wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu stanowiska zaproponowała powodowi zawarcie ugody, na mocy której zapłaciłaby dodatkowo kwotę 50.000 zł tytułem zadośćuczynienia. Odnosząc się do renty w związku ze zmniejszeniem widoków powodzenia na przyszłość oraz utratą zdolności do pracy, pozwana podniosła, że powód do tej pory nie zgłaszał takiego żądania. Jeśli chodzi o rentę z tytułu zwiększonych potrzeb, strona pozwana zaproponowała zawarcie ugody na kwotę 960 zł miesięcznie.

Sąd ustalił, co następuje:

W S. 9 lipca 2014r. na ul. (...) nr posesji (...), na drodze krajowej nr (...), K. M., kierujący pojazdem ciężarowy marki R. (...) nr rej. (...) z naczepą, na łuku drogi wpadł w poślizg, w wyniku czego zjechał na przeciwległy pas jezdni i zderzył się z kierującym pojazdem marki P. (...), którym podróżowali: K. S., E. B. J. S. (1) i J. S. (2).

Okoliczność bezsporna, patrz też zaświadczenie nr 147/14, k. 18.

(...) S.A. z siedzibą w W. jest ubezpieczycielem sprawcy wypadku.

Okoliczność bezsporna.

Bezpośrednio po zdarzeniu komunikacyjnym powód został przetransportowany przez Lotnicze Pogotowie (...) do Szpitala (...) w K.. W wyniku wypadku K. S. doznał: złamania kości czołowej, skroniowej i ciemieniowej lewej z rozerwaniem opony twardej i wielomiejscowym uszkodzeniem mózgu. Chorobami współtowarzyszącymi były: urazowy obrzęk mózgu oraz ostra niewydolność oddechowa. K. S. przeszedł operację i został przewieziony na Oddział (...), gdzie przebywał do 30 lipca 2014 r. Następnie został przetransportowany do Polskiego Centrum (...) S.A. Sp. k. Przebywał tam do 31 sierpnia 2014r. Po opuszczeniu szpitala powód kontynuował leczenie w poradni neurochirurgicznej, psychologicznej, rehabilitacyjnej oraz pozostawał pod opieką lekarza psychiatry.

W okresie od 27 stycznia 2015r. do 29 stycznia 2015r. K. S. przebywał

w Wojewódzkim Szpitalu (...) w T. w związku ze stanem po napadzie drgawek z utratą przytomności i rozpoznaniem padaczki pourazowej.

W okresie od 27 maja 2015r. do 3 czerwca 2015r. K. S. przebywał na Oddziale (...) (...) Szpitala (...) w B. celem przeprowadzenia operacji z powodu ubytku kości czaszki. Operację wykonano 28 maja 2015r.

Okoliczność bezsporna, patrz: dokumentacja medyczna, k. 28 – 103.

Przed wypadkiem K. S. uczęszczał do Liceum Ogólnokształcącego.

W gimnazjum otrzymywał świadectwa z wyróżnieniem, a pierwszą klasę liceum ukończył ze średnią 4,30. W przyszłości chciał zdać maturę i skończyć studia. **Marzył o tym, że zostanie adwokatem.** W weekendy K. S. uprawiał sport – grał z kolegami w piłkę nożną

i w koszykówkę.

Po wypadku doszło u niego do wystąpienia objawów encefalopatii pourazowej z afazją mieszaną znacznego stopnia. Obecnie K. S. ma znaczne problemy z koncentracją uwagi i pamięcią wzrokową. Jego poziom intelektualny znajduje się na pograniczu ociążałości umysłowej i upośledzenia umysłowego lekkiego stopnia. Powód cierpi także na aleksję, co znacznie utrudnia mu porozumiewanie się z otoczeniem. Jego mowę rozumie jedynie matka oraz brat, a osoby trzecie nie są zdolne do zrozumienia, co powód chciałby zakomunikować.

Uszczerbek na zdrowiu powoda w zakresie: encefalopatii bez zmian charakterologicznych (pkt 9 c załącznika do rozporządzenia Min. Pracy i Polityki Społecznej z 18.12.2002r.) wynosi **30%**, z powodu zaburzeń mowy - afazji znacznego stopnia utrudniającej porozumiewanie się wynosi **40%** (pkt 11c w/w rozporządzenia). Dodatkowo z pkt 8c rozporządzenia stwierdzony przez biegłego lekarza neurologa **40%** (padaczka) i kolejne **40 %** z tytułu uszkodzenia głowy, które po zaopatrzeniu pierwotnym i po wtórnej operacji rekonstrukcyjnej obejmuje 2/3 powierzchni lewej połowy głowy. Uszkodzeniom tym towarzyszy deformacja powierzchni głowy oraz częściowe pozbawienie owłosienia- stwierdzone przez biegłego lekarza chirurga (ubytek w kościach sklepienia czaszki i uszkodzenia powłok czaszki od 25% do 75% skóry owłosionej).

Dowód: zeznania świadków: P. S., k. 472v-473; J. S. (2), k. 473v;

opinie biegłych: lekarza chirurga, k. 543-546; psychologiczno-psychiatrycznej k. 493-496; lekarza neurologa, k. 517-521.

K. S. wymaga opieki i pomocy innych osób w czynnościach życia codziennego. Potrafi samodzielnie się ubrać, przygotować i zjeść proste posiłki, umyć się i załatwić potrzeby fizjologiczne. Nie jest jednak zdolny do samodzielności w kontaktach z innymi ludźmi, w pełnieniu ról społecznych, w kontaktach z urzędami. Nie wymaga jednak opieki nocnej. Wraz z wiekiem mogą nasilać się zaburzenia charakterologiczne, co wiąże się z gorszą kontrolą emocji.

Rokowania w zakresie zdrowia K. S. są złe. Jest wprawdzie możliwa niewielka poprawa, jednak okres trzech lat po urazie spowodował utrwalenie objawów neurologicznych.

Dowód: opinie biegłych: psychologiczno-psychiatryczna, k. 493-496; lekarza neurologa, k. 517-521; uzupełniająca opinia ustna lekarza psychiatry i psychologa, k. 602-603.

K. S. nie jest zdolny do podjęcia nauki, nawet w trybie przewidzianym dla osób niepełnosprawnych umysłowo. Zasadne byłoby kontynuowanie rehabilitacji mowy, zdolności pisania, czytania i liczenia.

Dowód: opinia biegłej z zakresu neurologii, k. 520, k. 594.

(...) Zespół (...) o Niepełnosprawności w C. zaliczył K. S. do osób niepełnosprawnych w stopniu znacznym.

(...) w C. przyznał K. S. świadczenie z pomocy społecznej w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych w wymiarze 10 godzin miesięcznie od 23 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2017 w zakresie: terapii pedagogicznej, obejmującej uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, w tym zwłaszcza: kształtowanie umiejętności zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i umiejętności społecznego funkcjonowania, motywowanie do aktywności, prowadzenie treningów samoobsługi i umiejętności społecznych i asystowanie w codziennych czynnościach. Koszt 1 godziny usługi wynosi 3,5 % ceny wynikającej z umowy zawartej przez (...) w C. ze specjalistą realizującym zadanie, tj. 1,58 zł.

Decyzją z 1 marca 2017 r. (...) w T. podwyższył K. S. rentę socjalną do kwoty 724,40 zł miesięcznie.

K. S. otrzymuje również świadczenie pielęgnacyjne w kwocie 150 zł miesięcznie.

Dowód: orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, k. 578;

decyzja MOPS z 20 stycznia 2017 r., k. 581;

decyzja o podwyższeniu renty z 1 marca 2017 r., k. 583.

W związku z tym, że K. S. wymaga stałej opieki osób trzecich, jego matka – J. S. (2) zrezygnowała z pracy. Opieka nad powodem winna być sprawowana 8 godzin dziennie, nie ma konieczności sprawowania jej również w nocy. Matka powoda otrzymywała do końca 2016r. świadczenie pielęgnacyjne w związku z opieką nad nim w kwocie 1.300 zł miesięcznie, a od 1 stycznia 2017r. w kwocie 1.406zł miesięcznie.

Dowód: zeznania świadka J. S. (2), k. 473v;

opinia uzupełniająca biegłego lekarza neurologa, k. 594;

Miesięczne wydatki K. S. wynoszą łącznie 3.197,58 zł. Na tę kwotę składają się następujące elementy: leki – 51,58 zł (C. – 23 zł; D. C. – 0 zł; L. 24,99 zł; C. – 3,59); jedzenie – 500 zł; ubranie – 83 zł; higiena – 100 zł; doładowanie do telefonu – 17 zł; dojazdy do lekarzy – 30 zł raz na trzy miesiące czyli 10 zł miesięcznie; 15,80 zł – koszt świadczenia przyznanego z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Dowód: zeznania świadka J. S. (2), k. 473v-474);

faktury VAT za leki, k. 566-577.

Koszt godziny opieki nad K. S. wynosi co najmniej 8 zł.

Okoliczności bezsporne, patrz odpowiedź na pozew k. 188

Ubezpieczyciel sprawcy zdarzenia komunikacyjnego – pozwany (...) S.A. w W. wypłacił dotychczas K. S. kwotę 150.000 zł tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Żądanie dotyczące renty z tytułu niezdolności do pracy powoda zostało zgłoszone pozwanemu dopiero w niniejszym postępowaniu sądowym.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych S.A. wypłacał K. S. rentę z tytułu zwiększonych potrzeb do marca 2016 r.

Okoliczności bezsporne (patrz: akta szkody, k. 216-470).

Sąd zważył, co następuje:

Zadaniem sądu jest każdorazowo ustalenie pomiędzy stronami kwestii spornych, co wynika z przepisów art. 212 § 1 oraz art. 217 § 3 kpc. Na podstawie przepisu art. 233 § 1 kpc sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału.

Istota sporu dotyczyła wyjaśnienia przez Sąd czy dotychczas wypłacona powodowi przez (...) kwota z tytułu zadośćuczynienia - 150 tys. zł była kwotą odpowiednią czy niewystarczającą dla zrekompensowania doznanej przez niego krzywdy podobnie jeśli chodzi o wysokość należnej powodowi renty.

Stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie:

- zeznań świadków: P. S. oraz J. S. (2). W ocenie Sądu zeznaniom tych świadków należy przyznać walor wiarygodności, bowiem ich treść była spójna, logiczna, nie zawierała sprzeczności i znalazła potwierdzenie, w odpowiednim zakresie, w opiniach biegłych sądowych oraz w dokumentach prywatnych. Zdaniem Sądu zeznania matki powoda – J. S. (2) korespondowały z wnioskami przedstawionymi w opiniach biegłych lekarzy sądowych. Ponadto, matka powoda jako osoba przebywająca z nim na co dzień, posiadała z pewnością największą wiedzę co do codziennego funkcjonowania K. S..

Pozostałe okoliczności dotyczące samego wypadku, doznanych przez powoda obrażeń, czy przebiegu leczenia, były w zasadzie między stronami bezsporne. Dlatego na mocy art. 230 kpc Sąd uznał za bezsporne okoliczności faktyczne przytoczone w pozwie oraz odpowiedzi na pozew, którym strona przeciwna nie zaprzeczyła, gdyż nie budziły wątpliwości co do zgodności z prawdziwym stanem rzeczy i znalazły potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie.

Zdaniem Sądu przymiot rzetelności, fachowości i bezstronności należało nadać opiniom sądowo-lekarskim sporządzonym w niniejszej sprawie. Wobec tego Sąd podzielił wnioski w nich wyrażone. Opinie biegłych: psychiatry, psychologa, neurologa i chirurga, zostały sporządzone przez specjalistów, których wiedza i doświadczenie nie budziły wątpliwości Sądu. Opiniujących nie łączyły jakiegokolwiek relacje z żadną ze stron, a zatem nie mieli powodów, aby być stronniczymi. Wszystkie opinie są przejrzyste, jasne i konkretne, a zawarte w nich wnioski i zalecenia należy uznać za zgodne z zasadami logiki i doświadczenia życiowego. Biegły chirurg ustalając procentowy uszczerbek na zdrowiu powoda, bazował (nie tak jak pozostali biegli na rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 18.12.2002r.) na tabeli norm oceny trwałego uszczerbku na zdrowiu obowiązującej w (...). Jednakże po porównaniu odpowiednich tabel obu w/w aktów; należało stwierdzić w ocenie Sądu, że tabele na które powołuje się biegły mają swe odpowiedniki w przywołanym rozporządzeniu Ministra (pkt 1 c tabeli- pkt 1 a i b rozporządzenia- u powoda doszło do częściowego pozbawienia owłosienia i znacznego uszkodzenia powłok czaszki; a pkt 3c tabeli to pkt 3b rozporządzenia). Poza tym należy zauważyć, że ustalenie procentowego uszczerbku na zdrowiu nie powoduje, że w sposób automatyczny Sąd dokonuje przeliczenia należnej powodowi kwoty. Uszczerbek procentowy ustalany przez biegłych lekarzy daje Sądowi informację o zakresie trwałych zmian w organizmie poszkodowanego. Jeśli przekracza on 100% daje Sądowi wyobrażenie co do ogromu doznanych przez poszkodowanego uszkodzeń i rozstroju organizmu i to czy wynosi on 140 % czy 100%, nie ma już tak naprawdę większego znaczenia.

Przepis art. 34 ust. 1 ustawy z 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2003 r. Nr 124, poz. 1152 z późn. zm.) stanowi, że z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia. Powyższy przepis daje zatem możliwość do dochodzenia roszczeń odszkodowawczych od ubezpieczyciela, bezpośrednio z ubezpieczenia osoby ubezpieczonej. Podstawy prawne dla zgłoszonych przez powoda roszczeń stanowią też art. 35 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych oraz art. 822 kc i 805 kc oraz art. 436 kc w zw. z art. 415 kc w zw. z art. 444 kc oraz art. 445 kc. Wskazane przepisy art. 444 kc i 445 kc, nie stanowią o samej regule odpowiedzialności odszkodowawczej, a jedynie wskazują jaki jest zakres naprawienia szkody, jeżeli polega ona na uszkodzeniu ciała albo rozstroju zdrowia, jak to miało miejsce w przypadku powoda.

Powód w pierwszej kolejności domagał się od pozwanego zapłaty kwoty 200.000 zł tytułem zadośćuczynienia.

Zgodnie z przepisem art. 445 § 1 kc w zw. z art. 444 § 1 kc, w przypadku uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia Sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Uszkodzenie ciała oznacza naruszenie integralności fizycznej, pozostawiające wyraźne ślady (np. rany, złamania), zarówno zewnętrzne, jak i wewnętrzne (np. uszkodzenie organów wewnętrznych). Rozstrój zdrowia wyraża się natomiast w innych postaciach zakłócenia w funkcjonowaniu organów, bez ich widocznego uszkodzenia (np. zatrucie, nerwica, choroba psychiczna, obniżenie sprawności intelektualnej).

W judykaturze Sądu Najwyższego pojęcie rozstroju zdrowia jest ujmowane szeroko. Przykładowo tylko można wskazać na orzeczenie z 4 lipca 1969 r. PR 178/69 (OSNCP 1970, nr 4, poz. 71), w którym Sąd Najwyższy podkreślił, że przewidziana w art. 444 kc krzywda, za którą Sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią kwotę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego, obejmuje zarówno cierpienia fizyczne, jak i cierpienia moralne. Natomiast w wyroku z 9 lutego 2000 r., II CKN 582/98, Sąd Najwyższy przyjął, że krzywda wynagradzana zadośćuczynieniem pieniężnym uregulowanym w art. 445 kc jest szkodą niemajątkową, a charakter takiej szkody decyduje o jej niewymierności. Przyznanego poszkodowanemu zadośćuczynienia nie należy traktować na zasadzie ekwiwalentności,

którą charakteryzuje wynagrodzenie szkody majątkowej. Odpowiedniość kwoty zadośćuczynienia, o której stanowi art. 445 § 1 kc, ma służyć złagodzeniu doznanej krzywdy, a jednocześnie nie ma być źródłem wzbogacenia. W wyroku z 28 września 2001 r., III CKN 427/2000, SN wskazał, że pojęcie „sumy odpowiedniej” użyte w art. 445 § 1 kc w istocie ma charakter niedookreślony, niemniej jednak w judykaturze wskazane są kryteria, którymi należy kierować się przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia. Ta nie może być nadmierną w stosunku do doznanej krzywdy, ale musi być „odpowiednia” w tym znaczeniu, że powinna być, przy uwzględnieniu krzywdy poszkodowanego, utrzymana w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa. Dodać jednak trzeba, że rozmiar zadośćuczynienia może być odnoszony do stopy życiowej społeczeństwa, która pośrednio może rzutować na umiarkowany jego wymiar i to w zasadzie bez względu na status społeczny oraz materialny poszkodowanego. Jednak przesłanka przeciętnej stopy życiowej nie może pozbawić omawianego roszczenia funkcji kompensacyjnej i eliminować istotniejszych czynników kształtujących jego rozmiar i ma tylko charakter uzupełniający (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 27 listopada 2014 r., IV CSK 112/14; wyrok Sądu Najwyższego z 4 listopada 2014 r., II PK 24/14; wyrok Sądu Najwyższego z 8 sierpnia 2012 r., I CSK 2/12).

Kryteriami, jakimi należy kierować się przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia są: wiek poszkodowanego, rodzaj i rozmiar doznanych obrażeń, stopień i rodzaj cierpień fizycznych i psychicznych, intensywność i czas trwania tych cierpień, ewentualnie stopień kalectwa, nieodwracalność następstw uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia, skutki uszczerbku w zdrowiu na przyszłość, rodzaj dotychczas wykonywanej pracy przez poszkodowanego, który powoduje niemożność dalszego jej kontynuowania szanse na przyszłość, związane np. z możliwością kontynuowania nauki z wykonywaniem wyuczonego zawodu, życiem osobistym, poczucie nieprzydatności społecznej i bezradność życiowa, powstałe na skutek zdarzenia, wywołującego obrażenia ciała, konieczność korzystania ze wsparcia innych, w tym najbliższych, przy prostych czynnościach życia codziennego (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 9 listopada 2007 r., V CSK 245/07; z 8 października 2008 r., IV CSK 243/08; z 4 lutego 2008 r., III KK 349/07, z 17 listopada 2016 r., IV CSK 15/16, z 28 października 2015 r., II CSK 787/14, z 9 września 2015 r., IV CSK 624/16).

Ponadto, intensywność krzywdy z powodu kalectwa jest większa u osoby młodej, skazanej na rezygnację z radości życia, jaką daje zdrowie, możliwość założenia rodziny, wykonywanie wybranego zawodu, czy aktywne spędzanie czasu (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 28 sierpnia 2017 r., I ACa 229/17). Nadmienić także trzeba, że zadośćuczynienie za krzywdę wyrządzoną czynem niedozwolonym jest świadczeniem przyznawanym jednorazowo, ma charakter całościowy i powinno stanowić rekompensatę za wszystkie cierpienia fizyczne i psychiczne zarówno te, których poszkodowany już doznał, jak i te, które zapewne w związku z doznany uszkodzeniem ciała lub rozstrojem zdrowia, wystąpią u niego w przyszłości, jako możliwe do przewidzenia następstwa czynu niedozwolonego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 14 października 2015 r., V CSK 730/14).

Tutejszy Sąd w pełni aprobuje poglądy wyrażone we wskazanych judykatach.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy w pierwszym rzędzie należy wskazać, że w wyniku zdarzenia komunikacyjnego powód doznał zarówno uszkodzenia ciała w postaci: rany na głowie oraz uszkodzenia mózgu, jak i rozstroju zdrowia – obniżenia sprawności intelektualnej oraz afazji. Następnie należy dodać, że u powoda stwierdzono łącznie 140% uszczerbek na zdrowiu (70% w zakresie schorzeń psychiatrycznych oraz 40% w zakresie schorzeń chirurgicznych, 30 % odnośnie schorzeń neurologicznych). Ogólny stan zdrowia powoda wymaga pomocy ze strony osób trzecich – jest on zdolny do wykonywania jedynie drobnych czynności codziennych. Powód nie jest w stanie porozumiewać się z osobami trzecimi na skutek doznanej afazji. Poza tym, jego stan neurologiczny uległ już utrwaleniu, a lekarz neurolog nie dostrzegł żadnej możliwości poprawy w przyszłości. Nie może ująć uwadze Sądu to, że powód w chwili wypadku miał zaledwie 17 lat i uczęszczał do szkoły średniej. W przyszłości chciał zostać adwokatem, jednak wypadek przekreślił szanse na realizację marzeń. Obecnie powód nie jest nawet zdolny do uczęszczania na zajęcia przeznaczone dla osób niepełnosprawnych intelektualnie. Nie ulega wątpliwości, że powód nie będzie zdolny do podjęcia jakiegokolwiek pracy, ze względu na to, że rokowania co do jego stanu zdrowia są złe. Istnieje wprawdzie możliwość niewielkiej poprawy, jednak bardziej prawdopodobne jest to, że powód, wraz z upływem czasu, będzie przejawiał zaburzenia charakterologiczne. Już obecnie powód unika kontaktu z osobami trzecimi, nie chce spotykać

się z nikim, bowiem odczuwa fakt swojej niepełnosprawności. Wobec tego, w ocenie Sądu rozmiar doznanych obrażeń ciała powoda i rozstroju zdrowia należy uznać za ogromny.

Zdaniem Sądu żądanie pozwu w zakresie zasądzenia kwoty 200.000 zł tytułem zadośćuczynienia należało uznać za uzasadnione ze względów wskazanych powyżej. W ocenie Sądu żądanie zasądzenia tej kwoty nie jest wygórowane i odpowiada sumie cierpień fizycznych i psychicznych odniesionych przez powoda w związku z wypadkiem komunikacyjnym. Nadmienić także trzeba, że powód już do końca życia będzie odczuwał krzywdę, bowiem nie ma możliwości, aby wrócił do pełnej sprawności. W ocenie Sądu otrzymanie przez niego łącznie (wraz z sumą otrzymaną uprzednio od ubezpieczyciela) kwoty 350.000 zł jest „odpowiednie” w stosunku do doznanej przez niego krzywdy. Z tego względu Sąd orzekł w punkcie 1 wyroku zgodnie z żądaniem pozwu. Odnośnie odsetek co do kwoty 30 tys. zł należało orzec zgodnie z żądaniem pozwu, gdyż jak wynika z akt szkody, jeszcze przed wniesieniem pozwu K. S. domagał się od pozwanego z tego tytułu łącznej kwoty 180 tys. zł (patrz k. 416v), od pozostałej kwoty zostały zasądzone odsetki od dnia następnego po doręczeniu odpisu pozwu, gdyż wcześniej pozwany nie był wzywany do zapłaty (k. 184 akt).

Zgodnie z treścią art. 444 § 2 kc, jeżeli poszkodowany utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej albo jeżeli zwiększyły się jego potrzeby lub zmniejszyły widoki powodzenia na przyszłość, może on żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody odpowiedniej renty. W niniejszej sprawie powód domagał się zasądzenia kwoty 1.411,98 zł tytułem zmniejszonych widoków powodzenia na przyszłość oraz kwoty 2.800 zł tytułem zwiększonych potrzeb. Postanowieniem z 14 października 2016r. tutejszy Sąd zabezpieczył na czas trwania procesu roszczenia powoda K. S. z tytułu renty w ten sposób, że zobowiązał pozwanego (...) S.A. w W. do wypłacania powodowi miesięcznie kwoty po 1.100 zł tytułem renty tymczasowej, płatnej do końca każdego miesiąca za okres od marca 2016 r., a poczynając od października 2016 r. z ustawowymi odsetkami za opóźnienie na wypadek zwłoki w płatności.

W odniesieniu do renty z tytułu zwiększonych potrzeb należy wskazać, że powód udokumentował miesięczne wydatki na kwotę: około 77,00 zł na leki, 10 zł na dojazdy i 15,80 zł zajęcia z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Sąd dał również wiarę zeznaniom jego matki co do innych potrzeb, których łączny koszt to 730 zł. W ocenie Sądu powodowi należą się także koszty z tytułu opieki osoby trzeciej. Z opinii biegłych sądowych wynika, że powód jest osobą niesamodzielną. Wprawdzie biegli nie wskazali w opiniach, przez jaki czas dziennie powód wymaga opieki, jednak biorąc pod uwagę całokształt okoliczności sprawy oraz fakt, że pozwany nie zaprzeczył twierdzeniom strony powodowej przedstawionych w pozwie, Sąd przyjął, iż dzienny wymiar sprawowania opieki wynosi co najmniej 8 godzin. W tym miejscu nadmienić jedynie trzeba, że w zakresie sprawowania opieki przez osoby trzecie istnieje ugruntowane stanowisko Sądu Najwyższego, że opieka sprawowana przez najbliższą rodzinę nie pozbawia poszkodowanego żądania uwzględnienia opieki przy ustaleniu wymiaru renty z tytułu zwiększonych potrzeb (zob. Sąd Najwyższy w wyrokach z: 26 czerwca 1977r., I CR 143/77; 28 listopada 1972 r., I CR 534/72). Sąd, ustalając wysokość renty z tego tytułu przyjął, że stawki za godzinę dla opiekunki nad osobą niepełnosprawną mogą kształtować się w granicach 10 zł. Pozwany w odpowiedzi na pozew złożonej ponad rok temu, nie negocjował stawki 8 zł za godzinę. W ocenie Sądu obecnie stawka 10 zł za godzinę jest stawką realną, za jaką opiekunka mogłaby sprawować opiekę nad powodem. Ponieważ w świetle art. 444§ 2 kc renta ustalona na tej podstawie prawnej musi być jedynie odpowiednia, a nie precyzyjnie oddająca wartość szkody (porównaj wyrok SA w Łodzi z 13.01.2016r. I ACa 967/15 LEX nr 1979437), możliwym było przyjęcie przez Sąd takiej a nie innej stawki godzinowej (także art. 322 kpc dawał Sądowi takie uprawnienie). Wobec tego miesięczny koszt z tego tytułu wynosi około 2.400 zł -przy założeniu, że opieka wykonywana jest minimum przez 8 godzin. Na gruncie niniejszej sprawy wskazać także należy, że opiekę nad powodem sprawuje jego matka, która zrezygnowała z pracy zawodowej. Z tego tytułu otrzymuje aktualnie świadczenie w wysokości około 1.400 zł miesięcznie (od 1 stycznia 2017r. podlegało, jak co roku, kolejnej waloryzacji). Koszty niezbędnego miesięcznego utrzymania powoda pokrywane są z renty socjalnej jaka wypłacana jest powodowi przez ZUS oraz z zasiłku pielęgnacyjnego. Ponieważ koszty opieki sprawowanej nad powodem częściowo finansowane są z budżetu państwa poprzez wypłacanie matce powoda świadczenia pielęgnacyjnego, należą powodowi od pozwanego rentę z tytułu zwiększonych potrzeb należało ustalić na łączną kwotę około 1100zł (z czego 100 zł stanowi koszt: zakupu

leków, dojazdy i zajęcia organizowane przez MOPS oraz 1000 zł z tytułu reszty kosztów opieki nad powodem 2400zł – 1400zł).

W ocenie Sądu nie ulega wątpliwości, że zmniejszyły się także widoki powodzenia na przyszłość powoda. Jednakże z uwagi na plany jakie powód miał związane z ukończeniem liceum, skończeniem studiów i byciem adwokatem- należy zauważyć, że powód który w chwili obecnej ma jedynie 20 lat - nie ukończyłby jeszcze studiów. Oznacza to, że nie mógłby jeszcze zarobkowo pracować, dlatego w chwili obecnej powód z tytułu utraty widoków powodzenia na przyszłość nie może jeszcze żądać stosownej rekompensaty, nawet w wysokości najniższego miesięcznego wynagrodzenia- powództwo w tym zakresie jako przedwczesne Sad oddalił.

W punkcie 2 wyroku Sąd orzekł o rencie z tytułu zwiększonych potrzeb, została ona zasadzona dopiero od uprawomocnienia się wyroku, gdyż do tego momentu pozwany będzie wypłacał powodowi 1100 zł w oparciu o prawomocne postanowienie o zabezpieczeniu powództwa. Ponieważ za okres od marca do grudnia 2016r. pozwany wypłacając 1100 zł nie rekompensował w całości zwiększonych kosztów powoda, należało za okres 10 miesięcy zasądzić 870 zł (10 miesięcy razy 77 zł za leki i 10 zł z tytułu dojazdów) oraz 47,40 zł z tytułu kosztów zajęć organizowanych przez MOPS (15,80 zł za październik, listopada i grudzień 2016r.)- łącznie 917,40 zł. Za okres od stycznia 2017r. do dnia wyrokowania takie wyrównanie powodowi się nie należy, gdyż o 100zł wzrosła wysokość świadczenia pielęgnacyjnego, co pokryło prawie w całości koszty zakupu leków, koszty dojazdów i koszty zajęć z (...). O odsetkach w punkcie jeden i dwa wyroku Sąd orzekł w oparciu o art. 481§ 2 kc

W ocenie Sądu powód udowodnił opiniami biegłych, że ma interes prawny w ustaleniu odpowiedzialności pozwanego za szkody na jego osobie mogące powstać w przyszłości, związane z zaistniałym wypadkiem. Podstawę dla domagania się ustalenia odpowiedzialności pozwanego na przyszłość stanowił art. 189 kpc. Daje on możliwość ustalenia przez Sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawna, gdy powód ma w tym interes prawny.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy przekonuje, że stan zdrowia powoda w zakresie neurologicznym i psychiatrycznym może ulec w przyszłości pogorszeniu. Rokowania na przyszłość odnośnie poprawy aktualnego stanu zdrowia powoda są niepewne. Zdaniem Sądu aktualne pozostaje stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z 17 kwietnia 1970 r., III PZP 34/69, mające moc zasady prawnej. Uchwała stanowi, że w sprawie o naprawienie szkody wynikłej z uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia zasądzenie świadczenia odszkodowawczego nie wyłącza ustalenia w sentencji wyroku odpowiedzialności pozwanego za szkody mogące powstać w przyszłości z tego samego zdarzenia. Wobec tego Sąd orzekł, jak w punkcie 4 wyroku.

Sąd oddalił powództwo w zakresie:

- żądania renty z tytułu zwiększonych potrzeb powyżej kwoty 1100 zł, uznając je za niezasadne

o czym była mowa wcześniej w uzasadnieniu,

- żądania renty z tytułu utraty powodzenia na przyszłość uznając żądanie za przedwczesne, ale wobec treści pkt 4 wyroku – za możliwe do dochodzenia w przyszłości,

- żądania odsetek, z powodów wcześniej już omówionych w uzasadnieniu.

O poniesionych kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 100 kpc stosując zasadę ich stosunkowego rozdziału.

Powód wygrał proces w 85%, a przegrał w 15%. Poniesione koszty strony powodowej to: 12.528 zł – opłata od pozwu, 14.417 – koszty pełnomocnika wraz z opłatą skarbową. Sąd nie stwierdził aby na gruncie niniejszej sprawie winien mieć znaleźć zastosowanie § 15 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2015.1804), dający możliwość zwiększenia stawki minimalnej. Zauważyć należy w ocenie Sądu, że gdyby pozew wpłynął pod rządami aktualnie obowiązującego rozporządzenia

regulującego wysokość opłat za czynności radców prawnych (obowiązuje od października 2016r.), wysokość należnego pełnomocnikowi wynagrodzenia wynosiłaby jedynie 10.800zł.

Powód wpłacił również zaliczki na poczet opinii biegłych sądowych w łącznej kwocie 1800 zł. Koszty pozwanego to kwota 14.417 zł, na którą składa się wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa. Koszt opinii biegłych sądowych wyniósł łącznie 1.961,28 zł. Wobec tego, że pozwany przegrał sprawę w 85% winien zwrócić stronie powodowej 24433,25 zł, zaś powód powinien zwrócić pozwanemu 15 % poniesionych kosztów czyli kwotę 2162,55 zł. Po potrąceniu należnej pozwanemu kwoty z kwoty należnej powodowi, różnicę czyli kwotę 22270,70 zł Sąd zasądził w punkcie 6 wyroku.

W punkcie 7 i 8 wyroku Sąd nakazał pobrać od pozwanego i powoda nieuiszczone koszty sądowe, które łącznie wyniosły 161,28 zł, dzieląc je na każda ze stron proporcjonalnie do wygranej w sprawie (85% pozwany 137,10 zł i 15% powód 24,18 zł) na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Toruniu kwotę na podstawie art. 113 ust. 1 i 2 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. 2016.623,t.j.).